



Financial report 2022

**Stichting T.M.C. Asser Instituut
Den Haag**

- Financieel Jaarverslag 2022 -

Inhoudsopgave

Bestuursverslag	2
Jaarrekening 2022	7
Balans op 31 december 2022 (na resultaatbestemming)	8
Staat van baten en lasten over 2022	10
Kasstroomoverzicht over 2022	11
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2022	12
Overige gegevens	27

Bestuursverslag

Algemeen

Het T.M.C. Asser Instituut is opgericht in 1965 en is sinds 1994 een stichting. Het is een interuniversitair onderzoeks- en kenniscentrum voor internationaal privaatrecht en publiekrecht en Europees recht, gevestigd in Den Haag, de internationale stad van vrede en recht. Het instituut is verbonden aan de Universiteit van Amsterdam.

Bestuur

Het stichtingsbestuur bestaat uit twee leden, die tevens de directie van het instituut vormen. De positie van wetenschappelijk directeur en bestuursvoorzitter is na het terugtreden van Prof. Dr. J.E. Nijman per 1 juli 2022 vacant. Drs. G.C. Grift is zakelijk directeur. De Raad van Toezicht bestond gedurende het verslagjaar uit Prof. Dr. E. Lijnzaad (voorzitter), Prof. Dr. P.A. Nollkaemper, Prof. Dr. I. Giesen, Drs. G. Reus-Deelder en Prof. Mr. B. Smulders.

Waarden, missie en visie

De Asser gemeenschap zet zich in voor excellentie, integriteit, inclusiviteit en publieke waarden bij het uitvoeren van fundamenteel en toegepast onderzoek, het aanbieden van onderwijs en trainingen, en het informeren van de rechtspraak, beleidsontwikkeling en het publieke debat.

We stellen ons een wereld voor waarin lokale, nationale en transnationale publieke belangen worden beschermd en bevorderd door internationaal en Europees publiek- en privaatrecht. Dit wordt ondersteund door kritische reflectie die bevorderlijk is voor perspectieven voor actie om onze mondiale uitdagingen het hoofd te bieden.

Het Asser Instituut wil bijdragen aan de ontwikkeling van internationaal en Europees publiek- en privaatrecht door het zelfstandig uitvoeren van fundamenteel, beleidsgericht en toegepast juridisch onderzoek, alsmede door het initiëren en faciliteren van academische en expertmeetings, (vak)educatie en publieksevenementen die tot doel hebben kennis van internationaal en Europees recht te verspreiden.

Samenwerking met Universiteit van Amsterdam

Sinds 1 september 2020 is de huidige samenwerkingsovereenkomst tussen het T.M.C. Asser Instituut en de UvA van kracht. Met deze overeenkomst verbinden de UvA, in het bijzonder de Faculteit der Rechtsgeleerdheid (FdR), en het Asser Instituut zich tot onderlinge afstemming van de onderzoeksagenda's, waarbij de strategische beleidsagenda van de UvA leidend is, en tot samenwerking op het gebied van valorisatie en *professional education*. De interuniversitaire taken van het instituut blijven gehandhaafd en worden in de overeenkomst geborgd.

Door de samenwerkingsovereenkomst is de financiële bijdrage van de UvA aan het instituut tot 2030 10 jaar gegarandeerd. Daarnaast kan Asser ook een beroep doen op de output-gerelateerde budgetcomponenten van UvA, zoals de *matching* van extern gefinancierde (onderzoeks)projecten en het promotiebudget dat na afronding van een proefschrift wordt toegekend. Omdat de UvA in de nieuwe overeenkomst een doorslaggevende stem krijgt bij het benoemen van de Raad van Toezicht, is Asser vanaf 2020 een aan de UvA gelieerde instelling en wordt de jaarrekening van de stichting geconsolideerd in de jaarrekening van de UvA.

In 2022 kwamen de UvA en Asser een convenant overeen, waarin de uitvoering en invulling van de samenwerkingsovereenkomst voor de komende vijf jaar is vastgelegd. Daarin ligt het accent op gemeenschappelijke onderzoeksprojecten, *professional education*, en valorisatie.

Activiteiten 2022

Het instituut richtte zich ook in 2022 op de uitbouw van haar onderzoeksportefeuille en de versterking van het wetenschappelijk profiel. Het kader hiervoor wordt gevormd door de in 2021 vastgestelde onderzoeksagenda 2022-2026, met als overkoepelend thema *'Rethinking public interests in international and European law'*

In het verslagjaar werd een groot aantal aan het Asser onderzoek gerelateerde evenementen (symposia, trainingen, zomerprogramma's, etc.) georganiseerd, gezien de Covid-beperkingen meestal online, of in een hybride format. Daarnaast werden onderzoeksprojecten en trainingen in opdracht van derden uitgevoerd, met als belangrijkste opdrachtgevers het ministerie van Buitenlands Zaken, de EU, NWO en het Global Counterterrorism Forum (GCTF). De onderzoeksoutput, (onderzoeks)projecten en evenementen worden toegelicht in het (inhoudelijke) jaarverslag van het instituut.

Global Counterterrorism Forum (GCTF)

In 2015 heeft het T.M.C. Asser Instituut, op verzoek van de co-voorzitters van het Global Counter Terrorism Forum (GCTF), het penvoerderschap op zich genomen voor de in Den Haag gevestigde 'Administrative Unit' van het GCTF en is daarmee verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de eenheid. In 2022 werd hiervoor een nieuwe samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Europese Unie (EU), de nieuwe co-voorzitter van het GCTF. Het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse Zaken bleef in het verslagjaar de belangrijkste financier van de eenheid, naast de EU en de terugtrekkende co-voorzitters Canada en Marokko. Naast het penvoerderschap van de Admin Unit voert het Asser instituut in opdracht van de Amerikaanse overheid ook enkele inhoudelijk projecten voor GCTF uit.

International Centre for Counter-Terrorism (ICCT)

Vanaf de oprichting in 2010 is Asser één van de partners die samenwerken in het *ICCT-The Hague*, een organisatie die onderzoek en advies verricht op het gebied van *Countering Terrorism and Preventing* en *Countering Violent Extremism*. In 2020 zijn deze activiteiten verzelfstandigd; de ICCT-projecten en de kernstaf zijn ondergebracht in een aparte stichting, waarbij het Asser-bestuur deel uitmaakt van de Raad van Toezicht van de stichting. In het tweede jaar als zelfstandige rechtspersoon heeft ICCT zich zowel inhoudelijk, als qua bedrijfsvoering verder ontwikkeld.

Asser Press

Asser Press, de uitgeverij van het instituut, gaf in 2022, naast 5 tijdschriften, 21 boeken uit. Het exploitatieresultaat ligt boven dat van de voorgaande jaren, met name door een beter resultaat op de online uitgaven.

Toelichting op het exploitatieresultaat 2022

Het exploitatieresultaat over 2022 is €38.000 positief. Dit is lager dan het resultaat over 2021 (€135.000) en in lijn met het begrote resultaat van €81.000. Het genormaliseerde resultaat – het exploitatieresultaat na correctie voor incidentele inkomsten en uitgaven – komt uit op €69.000 negatief, lager dan dat over 2021 (een bate €84.000). De aansluiting tussen het exploitatieresultaat en het genormaliseerde resultaat kan als volgt worden weergegeven.

	2022
(x €1.000)	
Resultaat boekjaar	38 bate
Incidentele bate	
Vrijval reservering GCTF personele lasten 2017	<u>-107</u>
Genormaliseerd resultaat boekjaar	-69 last

Het resultaat boekjaar toont aan dat het instituut in staat is om een gedegen evenwicht te vinden tussen het uitvoeren van de gewenste activiteiten en het inzetten van haar medewerkers hierop. Het resultaat boekjaar is stabiel ten opzichte van de begroting en wordt beperkt negatief beïnvloed door de oorlog in Oekraïne (minder en andersoortige activiteiten uitgevoerd op het Matra project) en enkele lezingen en evenementen die duurder zijn uitgevallen dan begroot.

Het T.M.C. Asser Instituut ontvangt een basissubsidie van circa 2,2 miljoen euro van de Universiteit van Amsterdam. Aanvullend hierop is in 2022 €84.000 vanuit het matchingsprogramma en €18.000 aan promotiebijdrage gerealiseerd.

De ontwikkeling van de personele lasten ten opzichte van 2021 kan samenvattend als volgt worden weergegeven:

	2022
(x €1.000)	
Stijging salarissen en premies	274
Hogere doorberekening aan projecten	-152
Toename externe inhuur	56
Overige mutaties	<u>-34</u>
Totaal stijging	144

Het aantal werknemers is gedurende 2022 vrijwel gelijk gebleven aan 2021; de stijging van salarissen en premies wordt derhalve veroorzaakt door individuele en collectieve salarisverhogingen. De stijging kon gedeeltelijk doorberekend worden aan projecten. De mutaties in personeelsvoorzieningen zijn per saldo beperkt in 2022 (en worden derhalve niet afzonderlijk gespecificeerd). Onderbezetting op het secretariaat is aanleiding geweest tot extra externe inhuur.

Vooruitblik

Het Asser Instituut heeft een traditie op het gebied van onafhankelijk onderzoek. Ook de komende jaren wil het instituut het wetenschappelijk profiel blijven versterken door een sterke oriëntatie op zowel fundamenteel als beleidsgericht wetenschappelijk onderzoek. Die kennis die het onderzoek oplevert blijft het instituut verspreiden door trainingen, bijeenkomsten en publicaties. Deze valorisatie activiteiten kunnen weer input voor nieuw wetenschappelijk onderzoek opleveren.

De vaste kosten van het instituut (inclusief het personeel in vaste dienst) lagen de afgelopen jaren ruim €1 miljoen boven de basissubsidie van de UvA. Het verschil moet gedekt worden uit de brutomarge op externe gefinancierde projecten: onderzoek, evenementen, trainingen en 'capacity-building'. Dit stelt hoge eisen aan de kwaliteit van de onderzoekers – blijkend uit voldoende publicaties van een hoog niveau – en het ondersteunende personeel en aan het vermogen tot valorisatie, en vraagt om het onderkennen en benutten van de mogelijkheden van de tweede- en derde geldstroom. In de periode 2019-2022 is het gelukt de vereiste brutomarge te realiseren door het aantrekken van (meestal meerjarige) extern gefinancierde projecten, die aansluiten bij de onderzoeksprioriteiten van het instituut.

De kwaliteit van de managementondersteuning – financiën, HR, ICT, huisvesting – blijft voor een relatief kleine organisatie een permanent punt van aandacht. Indien nodig wordt ervoor gekozen specialistische expertise en ondersteuning extern in te huren, of via de penvoerder te betrekken.

In het kader van het strategisch beleidsplan is eind 2021 een nieuwe meerjarenbegroting opgesteld voor de periode 2022-2026. De conclusie van de meerjarenbegroting is dat de financiële positie van het instituut op korte termijn gezond is, maar dat door het aflopen van enkele grote projecten vanaf 2024/2025 een risico met betrekking tot de dekking van de overheadkosten optreedt, voornamelijk door het beëindigen van enkele grote projecten (Matra, DILEMA, leerstoel wapenbeheersingsrecht) en het mogelijk aflopen van de GCTF-subsidies en -opdrachten.

In het verslagjaar is de tweede fase van de renovatie van het Asser-gebouw voorbereid, die in 2023 wordt uitgevoerd. Voor de financiering van de verbouwing zal de UvA een lening van €1,5 miljoen verstrekken, onder voorwaarden vergelijkbaar met die van de al lopende lening.

Begroting 2023

In de begroting 2023 zijn de effecten nog nadrukkelijker zichtbaar van de oriëntatie op wetenschap en de versterkte samenwerking met de UvA. De UvA-subsidie omvat, conform de samenwerkingsovereenkomst, een bijdrage vanuit het UvA-matchingsprogramma voor extern gefinancierd onderzoek en een vergoeding voor afgeronde promoties. Met deze toename aan de opbrengstenkant dekt het instituut grotendeels de toegenomen lasten, maar de in 2022 ingezette stijging van zowel de personele (cao-aanpassingen) als de materiële kosten (inflatie) leidt wel tot een begroot exploitatietekort van €73.000. Naar verwachting zal de personele bezetting door het aantrekken van nieuwe projecten en de verdere uitbouw van de wetenschappelijke activiteiten licht toenemen. De begroting 2023 is in december 2022 vastgesteld door het Asser-bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De begroting kan als volgt vereenvoudigd worden weergegeven:

Begroting 2023	
(x € 1.000)	
Baten	
Bijdrage via de penvoerende instelling	2.593
Overige Inkomsten	<u>5.739</u>
Totaal baten	8.332
Directe kosten	<u>5.158-</u>
Brutomarge	3.174
Lasten	
Personele lasten	2.304
Afschrijvingslasten	272
Huisvestingslasten	301
Overige lasten	<u>300</u>
	3.177
Financieringslasten	70
Exploitatieresultaat	<u><u>73-</u></u>

Solvabiliteit, eigen vermogen in percentage van de omzet en vermogensbeleid

De solvabiliteit (eigen vermogen/totaal vermogen) van de Stichting bedraagt per 31 december 2022 48% (2021: 50%).

In de samenwerkingsovereenkomst met de Universiteit van Amsterdam is vastgelegd dat de Stichting streeft naar een eigen vermogen (vrij besteedbaar plus bestemmingsreserves) van 25% van de omzet. Ultimo 2022 bedraagt het eigen vermogen 45% van de omzet over het boekjaar 2022 (2021: 51%).

De algemene reserve wordt ingezet als continuïteitsreserve, gezien de afhankelijkheid van de Stichting van projecten met een beperkte doorlooptijd (tot enkele jaren). Het risico op het niet of niet tijdig toegekend krijgen van nieuwe projecten wordt hiermee ondervangen. Een bijzonder risico betreft de bijdrage van de GCTF voor het beheer van Admin Unit en de implementersprojecten, die een substantieel deel van de omzet van de stichting uitmaakt. Het onverhoopt wegvallen van deze omzet zou, naast een structureel effect op de exploitatie, ook éénmalige transitiekosten met zich meebrengen. Omdat het eigen vermogen voor een groot deel bestaat uit vaste activa streeft de stichting naar een meer omvangrijk, stevig eigen vermogen wat ook voor een substantieel deel bestaat uit werkkapitaal, dat op op korte termijn beschikbaar is. Ook is een stevig eigen vermogen belangrijk bij het aantrekken van externe financiering voor de in 2023 voorziene tweede fase van de renovatie van het pand.

Jaarrekening 2022

Balans op 31 december 2022 (na resultaatbestemming)

Activa	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	3.817	4.028
Installaties	2	7
Computerapparatuur	55	53
Inventaris	64	69
Activa in ontwikkeling	120	-
	4.058	4.157
Vlottende activa		
Vorderingen		
Debiteuren	37	25
Rekening-courant Universiteit van Amsterdam	-	48
Overige vorderingen en overlopende activa	1.403	1.174
	1.440	1.247
Liquide middelen	1.745	1.410
Totaal Vlottende activa	3.185	2.657
TOTAAL ACTIVA	7.243	6.814

Passiva	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Eigen vermogen	3.443	3.405
Voorzieningen	226	229
Langlopende schulden	1.125	1.200
Kortlopende schulden		
Crediteuren	31	39
Rekening-courant Universiteit van Amsterdam	118	-
Overige schulden en overlopende passiva	2.300	1.941
Totaal kortlopende schulden	2.449	1.980
TOTAAL PASSIVA	7.243	6.814

Staat van baten en lasten over 2022

	2022	Begroting 2022	2021
(x € 1.000)			
Baten			
Bijdrage via de penvoerende instelling	2.319	2.325	2.195
<i>Overige Inkomsten</i>			
Extern gefinancierd onderzoek	1.942	2.128	1.864
GCTF	2.219	2.162	1.644
Publicaties	420	342	383
Overige opbrengsten	681	544	634
	<u>5.262</u>	<u>5.176</u>	<u>4.525</u>
Totaal baten	<u>7.581</u>	<u>7.501</u>	<u>6.720</u>
Directe kosten	<u>4.900-</u>	<u>4.594-</u>	<u>4.138-</u>
Brutomarge	<u>2.681</u>	<u>2.907</u>	<u>2.582</u>
Lasten			
Personele lasten	1.756	1.952	1.612
Afschrijvingslasten	282	265	277
Huisvestingslasten	257	269	178
Overige lasten	302	290	331
	<u>2.597</u>	<u>2.776</u>	<u>2.398</u>
Financieringslasten	46	50	49
Exploitatieresultaat	<u>38</u>	<u>81</u>	<u>135</u>
Bestemming resultaat			
Ten laste van bestemmingsreserve			
Inhoudelijke ontwikkeling	48-	-	35
Ten gunste van algemene reserve	86	81	100
Totaal bestemd resultaat	<u>38</u>	<u>81</u>	<u>135</u>

Kasstroomoverzicht over 2022

(x € 1.000)	2022	2021
Bedrijfsresultaat	38	135
Aanpassingen voor:		
- Mutaties in voorzieningen	3-	5-
- Afschrijvingen	<u>282</u>	<u>277</u>
	317	407
Mutatie werkkapitaal:		
- Vorderingen	193-	288
- Crediteuren	8-	128-
- Rekening-courant Universiteit van Amsterdam	118	181-
- Overige schulden en overlopende passiva	<u>358</u>	<u>332</u>
	275	311
Kasstroom uit operationele activiteiten	592	718
Investerings in:		
- Materiële vaste activa	<u>182-</u>	<u>58-</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	182-	58-
Aflossing/opname lening UvA	<u>75-</u>	<u>75-</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	75-	75-
Totaal kasstroom	335	585
Mutatie liquide middelen		
- Saldo liquide middelen per 31 december	1.745	1.410
- Saldo liquide middelen per 1 januari	<u>1.410</u>	<u>825</u>
	335	585

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2022

Algemeen

De Stichting T.M.C. Asser Instituut (hierna: De Stichting) heeft als doel de exploitatie en instandhouding van een wetenschappelijk instituut ter bevordering en ondersteuning van het wetenschappelijk onderzoek en onderwijs op het gebied van het internationale recht - omvattende het internationaal privaatrecht, het recht van de internationale handelsarbitrage en het volkenrecht - en op het gebied van het Europees recht.

De Stichting tracht haar doel onder meer te bereiken door in haar wetenschappelijk instituut werkzaamheden en activiteiten te ontplooiën ter bevordering van de (internationale) rechtsorde. Valorisatie van wetenschappelijk onderzoek wordt mede bereikt door het uitgeven van boeken, tijdschriften en andere publicaties door de eigen uitgeverij onder de merknamen T.M.C. Asser Press en Hague Academic Press.

Bij het opstellen van de jaarrekening is de Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 'Kleine organisaties zonder winststreven (RJK C.1) toegepast.

Alle bedragen worden, tenzij anders vermeld, weergegeven in duizenden euro's.

Grondslagen voor de waardering en resultaatbepaling

Aanpassing vergelijkend cijfer

Een deel van de personele lasten wordt gedekt vanuit gesubsidieerde projecten. Om de toerekening van de personele lasten aan deze projecten te verbeteren, zijn in het boekjaar 2022 naast de volledig toe te rekenen FTE's ook de kosten van de geschreven uren meegenomen in deze toerekening (€841.000). Het vergelijkend cijfer is overeenkomstig aangepast (€983.000). De aanpassing heeft geen invloed op het resultaat of het eigen vermogen. Het betreft uitsluitend een verschuiving van personele lasten naar directe kosten.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de directie zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de aanschafwaarde verminderd met de afschrijvingen of lagere marktwaarde. Afhankelijk van de vermoedelijke gebruiksduur vindt afschrijving plaats op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde.

Bijzondere waardeverminderingen van materiële vaste activa

Het instituut beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een materieel vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de reële waarde van het actief vastgesteld. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de reële waarde; de reële waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. De opbrengstwaarde is bepaald met behulp van de actieve markt. Een bijzondere waardevermindering wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorraden

Onderhanden projecten

Onderhanden projecten wordt verantwoord wanneer een project over de balansdatum heenloopt. De verantwoording van de post is gebaseerd op:

- De subsidievoorwaarden van het betreffende project
- Het verloop van de gesubsidieerde kosten gedurende de looptijd van het project.

Indien een actiefpost uit hoofde van een onderhanden project is gebaseerd op een bij de subsidieverstrekker ingediende tussentijdse afrekening, dan wordt deze post verantwoord als 'Nog te ontvangen op projecten' onder de overige vorderingen en overlopende activa.

In de toelichting op de balans wordt voor de materiële projecten de verantwoording verder uiteengezet.

Vorderingen

Vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Op de vorderingen wordt een voorziening voor oninbaarheid in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald op basis van een individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden in de waardering.

In vreemde valuta luidende liquide middelen worden per balansdatum in de functionele valuta omgerekend tegen de op die datum geldende wisselkoers.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer sprake is van:

- Een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting die het gevolg is van een gebeurtenis in het verleden;
- Waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt; en
- Het waarschijnlijk is dat voor afwikkeling van de verplichting een uitstroom van middelen nodig is.

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen en verliezen af te wikkelen.

Langlopende en kortlopende schulden

Langlopende en kortlopende schulden worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs.

Overige activa en passiva

De overige activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Baten en lasten

De baten worden hoofdzakelijk verkregen uit:

- a. Bijdrage van de Penvoerende Instelling;
- b. Opbrengsten uit verstrekte toegepast en onderzoek en uitgebrachte adviezen;
- c. Opbrengsten uit opleidingen, trainingen en conferenties;
- d. Doelsubsidies van de verschillende ministeries ter ondersteuning van specifieke activiteiten op het gebied van onderzoek, onderwijs en documentatie;
- e. Opbrengsten uit publicaties.

De baten en lasten worden verantwoord in het jaar waarop deze betrekking hebben.

Personeelsbeloningen

De beloningen van het personeel worden als last in de winst-en-verliesrekening verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen.

Pensioenlasten

De personeelsleden zijn niet in dienst van de Stichting, maar bij de Universiteit van Amsterdam. De pensioenaanspraken zijn door de Universiteit van Amsterdam verzekerd bij het ABP. De Stichting heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

De te verwerken pensioenlast voor de pensioenaanspraken is gelijk aan de over de periode aan het pensioenfonds verschuldigde pensioenpremies. De verschuldigde pensioenpremies worden in de rekening-courant met de Universiteit van Amsterdam verwerkt.

Belastingen

De Stichting is bij de oprichting vrijgesteld van vennootschapsbelasting en heeft sindsdien activiteiten uitgevoerd die in lijn zijn met de destijds voorgenomen missie en visie. De financieringsbronnen van de Stichting zijn deels vrijgesteld en deels belast voor de omzetbelasting. Hierdoor kan de Stichting niet alle voorheffing in aftrek nemen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Vaste activa

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is in onderstaand overzicht weergegeven:

	Gebouwen en terreinen	Installaties	Computer-apparatuur	Inventaris	Activa in ontwikkeling	Totaal
(x € 1.000)						
Stand per 1 januari 2022						
Aanschafprijs	6.643	157	129	528	-	7.457
Cumulatieve afschrijvingen	2.615	149	76	460	-	3.300
	4.028	7	53	69	-	4.157
Mutaties in de boekwaarde						
Investerings	-	-	38	25	120	183
Desinvesteringen aanschafwaarde	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen afschrijving	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	211-	5-	36-	30-	-	282-
	211-	5-	2	5-	120	99-
Stand per 31 december 2022						
Aanschafprijs	6.643	157	167	553	120	7.640
Cumulatieve afschrijvingen	2.826	155	112	489	-	3.582
	3.817	2	55	64	120	4.058
Afschrijvingspercentage	3,33%	20,00%	33,33%	20,00%	0,00%	

De reële waarde van het pand aan de R.J. Schimmelpennincklaan 20-22 te Den Haag is uitgebracht op 15 december 2022 en bedraagt €4.500.000. Daarmee ligt de reële waarde nog steeds ruim hoger dan de boekwaarde.

Voor de financiering van de verbouwing is op 30 januari 2018 met de UvA een leningsovereenkomst van € 1,5 miljoen (looptijd 20 jaar, rente 3,75%) afgesloten. De UvA heeft hierbij als zekerheid bedongen het eerste recht van eerste hypotheek, te vestigen op het pand.

De activa in ontwikkeling hebben betrekking op de nieuwe klimaatinstallatie die zal worden geïnstalleerd. Daarnaast worden de begane grond en de eerste verdieping vernieuwd en zal het dak van de Mandela zaal worden verhoogd. De aanpassingen zullen medio 2023 in gebruik genomen worden.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden projecten

	Startdatum	Einddatum	Totale subsidie	Stand per 1 januari 2022			Jaaromzet 2022	Ontvangen minus doorgestort in 2022	Stand per 31 december 2022		
				Onderhanden werk	Nog te ontvangen/ voortuitbetaald	Vooruitont- vangen/ Nog te betalen			Onderhanden werk	Nog te ontvangen/ voortuitbetaald	Vooruitont- vangen/ Nog te betalen
Dilema (NWO)	2-06-20	31-03-24	616	-	-	70	237	123	-	44	-
EC Erasmus and Sports Diplomacy	1-01-19	31-12-20	209	-	-	6	6	-	-	-	-
ECSCCE	1-01-21	31-12-23	29	-	13	-	5	-	-	18	-
GCTFAU VS	5-05-15	31-12-22	9.216	-	434	-	1.900	1.865	-	469	-
GCTFAU Canada '19/'21	1-10-19	31-10-22	1.591	-	152	-	862	762	-	252	-
GCTFAU EU '20	1-01-20	31-12-23	390	-	-	53	211	-	-	158	-
GCTFAU EU '23	1-01-23	31-12-23	1.180	-	-	-	-	1.180	-	-	1.180
GCTF Swiss Funds	5-10-20	28-02-21	66	-	-	40	40	-	-	-	-
GCTF Moroccan Funds	1-01-20	31-12-22	224	-	-	159	159	-	-	-	-
Gemeente Den Haag Arms control	1-01-22	31-12-22	36	-	-	-	20	36	-	-	16
Gemeente Den Haag Feasibility study	1-01-22	31-12-22	26	-	-	-	-	26	-	-	26
Gemeente Den Haag Kennis- en onderwijsstad	1-08-20	31-12-22	81	-	-	25	22	-	-	-	3
GS Fonds	1-01-16	1-09-20	1.130	-	-	3	8	11	-	-	6
Hera	1-09-16	30-08-19	333	-	-	9	7	-	-	-	2
ICL-TCL	1-01-23	31-12-23	-	-	-	-	-	82	-	-	82
Judgtrust	1-11-18	31-10-21	463	-	90	-	84	144	-	30	-
Law & journalists	22-01-20	31-12-22	160	-	-	65	124	-	-	59	-
Leerstoel wapenbeheersing	1-04-20	1-04-25	372	-	-	101	68	-	-	-	33
Matra Ukraine	1-07-20	30-06-24	1.897	-	-	511	335	-	-	-	176
Pax	1-11-20	31-10-22	99	-	-	35	48	-	-	13	-
Phoenix	-	-	-	-	-	-	36	-	-	36	-
RAMP	1-09-21	31-08-24	263	-	-	144	78	-	-	-	66
VW Democracy	1-10-21	30-09-24	300	-	6	-	46	200	-	-	148
WMD Bijdrage BuZa	1-01-22	31-12-22	-	-	-	-	19	-	-	19	-
				-	696	1.220	4.313	4.429	-	1.098	1.738

De balansposities 'Nog te ontvangen' en 'Vooruitontvangen/Nog te betalen' zijn respectievelijk verantwoord onder de overige vorderingen en overlopende activa ('Nog te ontvangen op projecten') en overige schulden en overlopende passiva ('Vooruitontvangen/Nog te betalen op projecten').

Vorderingen

Debiteuren

	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Debiteuren	41	25
Af: voorziening dubieuze debiteuren	4-	-
	<u>37</u>	<u>25</u>

Het verloop van de voorziening dubieuze debiteuren is als volgt:

	2022	2021
(x € 1.000)		
Stand per 1 januari	-	1
Af: onttrekkingen	-	-
Af: vrijval	-	1-
Bij: dotaties	4-	-
Stand per 31 december	<u>4-</u>	<u>-</u>

Overige vorderingen en overlopende activa

	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Nog te ontvangen op projecten	1.098	696
Vooruitbetaald aan partners	50	211
Overlopende activa	202	236
Omzetbelasting	35	13
Waarborgsommen	18	18
	<u>1.403</u>	<u>1.174</u>

Voor de cijfermatige specificatie van de post 'Nog te ontvangen op projecten' verwijzen wij naar de toelichting op het onderhanden werk projecten.

Liquide middelen

	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Bankrekeningen	<u>1.745</u>	<u>1.410</u>

Het gehele banksaldo per 31 december 2022 is direct opeisbaar zonder kosten.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen kan als volgt worden gespecificeerd:

	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Algemene reserve	3.056	2.970
Bestemmingsreserves	<u>387</u>	<u>435</u>
	<u>3.443</u>	<u>3.405</u>

Het verloop van het eigen vermogen is in onderstaand overzicht weergegeven:

	Algemene reserve	Bestemmings- reserve	Totaal
		Inhoudelijke ontwikkeling	
(x € 1.000)			
Stand per 1 januari 2022	2.970	435	3.405
Resultaatbestemming boekjaar	86	48-	38
Toevoegingen	-	-	-
Onttrekkingen	-	-	-
Vrijval	-	-	-
Stand 31 december 2022	3.056	387	3.443

Algemene reserve

De algemene reserve wordt ingezet als continuïteitsreserve, gezien de afhankelijkheid van de Stichting van projecten met een beperkte doorlooptijd (tot enkele jaren). Het risico op het niet of niet tijdig toegekend krijgen van nieuwe projecten wordt hiermee ondervangen. Ook is een stevig eigen vermogen gunstig bij het aantrekken van externe financiering. Dit gaat mogelijk in de nabije toekomst spelen wanneer een verdere verbetering van het pand gaat plaatsvinden.

Bestemmingsreserve Inhoudelijke ontwikkeling

De middelen uit deze bestemmingsreserve kunnen uitsluitend worden gebruikt ter aanvulling op middelen die reeds beschikbaar zijn in de normale exploitatie van de stichting en dienen ter bevordering van:

- Ontwikkeling en Innovatie van onderwijsactiviteiten;
- Ontplooiing en stimulering van wetenschappelijke evenementen en congressen mits passend bij de missie en strategie voor zover er geen andere fondsen beschikbaar zijn of kunnen worden gevonden;
- Het bevorderen van publicaties op zogenaamde "open access" fora;
- Ter verstrekking van bijdragen aan het verblijf van visiting fellows;
- Het bevorderen van promotieonderzoek door middel van het incidenteel voorfinancieren van promotieplaatsen en medefinanciering van de begeleiding van promovendi.

De resultaatbestemming van het boekjaar bestaat uit een onttrekking van €48.000 ter dekking van de salariskosten van een promovende medewerker vanaf september 2021. Hiermee wordt promotieonderzoek bevorderd.

Voorzieningen

De voorzieningen kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Voorziening WW uitkering	18	38
Voorziening groot onderhoud	124	112
Overige voorzieningen	84	79
	<u>226</u>	<u>229</u>

Voorziening WW-uitkering

Met het oog op de in de toekomst te verwachten uitgaven is een voorziening WW-uitkering op de balans opgenomen. De omvang van de voorziening is bepaald op basis van de opgebouwde rechten van de medewerkers die op dit moment gebruik maken van de regeling, en een schatting van hun kansen op de arbeidsmarkt.

Voorziening groot onderhoud

De voorziening groot onderhoud is gebaseerd op het meerjaren onderhoudsplan van de Stichting. In 2022 stond groot onderhoud gepland, echter dit is nog niet uitgevoerd. Dit groot onderhoud zal worden uitgevoerd in combinatie met de voor 2023 voorziene tweede fase van de renovatie van het pand.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen betreffen een voorziening ter dekking van de jubileumuitkeringen die aan medewerkers worden verstrekt en een voorziening voor transitievergoedingen die waarschijnlijk uitgekeerd gaan worden aan medewerkers met een tijdelijk contract.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

	Voorziening WW- uitkering	Voorziening groot onderhoud	Overige voorzieningen	Totaal voorzieningen
(x € 1.000)				
Stand per 1 januari 2022	38	112	79	229
Af: onttrekkingen	12-	-	16-	28-
Af: vrijval	8-	-	8-	16-
Bij: dotaties	-	12	29	41
Stand per 31 december 2022	<u>18</u>	<u>124</u>	<u>84</u>	<u>226</u>

Langlopende schulden

De langlopende schuld betreft een lening ontvangen van de Universiteit van Amsterdam ter financiering van een deel van de uitgevoerde renovatie van het pand aan de R.J. Schimmelpennincklaan 20-22 te Den Haag. De looptijd bedraagt 20 jaar, waarbij jaarlijks een bedrag van €75.000 wordt afgelost. Het rentepercentage op de lening bedraagt 3,75% per jaar. Van de langlopende schuld heeft een bedrag van €825.000 een looptijd langer dan 5 jaar. Bij de lening zijn de volgende zekerheden overeengekomen:

- Eerste recht van eerste hypotheek, te vestigen op het pand
- De geldverstrekker deelt in alle niet achtergestelde zekerheden die door het Instituut zijn of worden verstrekt
- Het Instituut zal het pand niet verkopen zonder schriftelijke instemming van de Universiteit van Amsterdam, noch in sale-and-leaseback constructies betrekken

Kortlopende schulden

Rekening-courant Universiteit van Amsterdam

In de rekening-courant worden gedurende het boekjaar de volgende mutaties verwerkt:

- De bate inzake de bijdrage van de Universiteit van Amsterdam aan de Stichting
- De last inzake de doorbelasting van personeel van de Universiteit aan de Stichting

De rekening-courant wordt in overeenstemming met het convenant vereffend in 2022.

Overige schulden en overlopende passiva

	31 december 2022	31 december 2021
(x € 1.000)		
Vooruitontvangen/nog te betalen op projecten	1.738	1.220
Personele verplichtingen	199	210
Kortlopend deel langlopende schuld	75	75
Overlopende passiva	288	436
	<u>2.300</u>	<u>1.941</u>

Voor de cijfermatige specificatie van de post 'Vooruitontvangen/nog te betalen op projecten' verwijzen wij naar de toelichting op het onderhanden werk projecten.

Onder de personele verplichtingen is de reservering opgenomen in verband met verlofuitkeringen.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

De Stichting is ultimo 2022 gebonden aan de volgende verplichtingen:

- Huurverplichting pand Zeestraat 100 te Den Haag van €75.700 tot en met 31 december 2023. Ten behoeve van het project GCTF Administrative Unit, is er bij aanvang van dit project een huurovereenkomst gesloten met de eigenaar van het pand op de Zeestraat 100 te Den Haag. De huurovereenkomst is opzegbaar op grond van het einde van het project in Nederland;
- Huurverplichting print- en kopieerapparatuur van €5.000 tot en met juni 2024.

Baten

Bijdrage via de penvoerende instelling

Volgens opgave van de UvA bedraagt de bijdrage over 2022 €2.319.000 (2020: €2.195.000). Deze bijdrage is inclusief de bedragen uit hoofde van het matchingsprogramma (€84.000) en promotiebonussen (€18.000).

Overige inkomsten

De overige inkomsten worden gevormd door extern gefinancierd onderzoek, GCTF, publicaties en overige opbrengsten, na aftrek van de toerekenbare directe kosten van deze activiteiten.

Extern gefinancierd onderzoek

	2022	2021
(x € 1.000)		
Bruto omzet	1.942	1.864
Directe kosten	<u>1.941-</u>	<u>1.737-</u>
	1	127

Het aandeel van de aanvullende activiteiten op GCTF-onderzoeksprojecten in het totaal is lager dan 2021. Daarentegen zijn de activiteiten in het Matra project en het Dilema project toegenomen en zijn twee nieuwe projecten (RAMP en Volkswagen) gestart. De belangrijkste opbrengsten uit onderzoek worden uit de volgende projecten gegenereerd:

- Matra
- GCTF (Watchlisting, Maritime, Knowledge Hub 2020, Desk study on HR, REMVE)
- Dilema
- Leerstoel wapenbeheersing
- RAMP
- Volkswagen

De opbrengsten uit extern gefinancierd onderzoek kunnen volledig als subsidies beschouwd worden en hebben een incidenteel karakter aangezien ze op projectbasis zijn verstrekt. De gerealiseerde subsidies zijn op een bedrag van €373.000 na reeds goedgekeurd door de subsidieverstrekker.

GCTF

	2022	2021
(x € 1.000)		
Bruto omzet	2.219	1.644
Directe kosten	<u>1.879-</u>	<u>1.405-</u>
	340	239

Dit betreft uitsluitend de inkomsten uit hoofde van het penvoerderschap van de Administrative Unit van het Global Counterterrorism Forum (GCTF AU). Dit contract is initieel aangegaan voor de periode juni 2015-december 2019 en is inmiddels verlengd tot ultimo 2024. De marge is hoger dan 2021, voornamelijk door de eenmalige vrijval van de reservering voor personele lasten 2017.

Publicaties

	2022	2021
(x € 1.000)		
Bruto omzet	420	383
Directe kosten	367-	352-
	53	31

De toename van de omzet en de marge wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door de toegenomen verkoop van NIPR online abonnementen en toegenomen Springer boekverkoppen.

Overige opbrengsten

	2022	2021
(x € 1.000)		
Bruto omzet	681	634
Directe kosten	713-	644-
	32-	10-

De verslechtering van het resultaat wordt veroorzaakt door enkele evenementen die duurder zijn uitgevallen dan verwacht.

In de overige opbrengsten is een bedrag van €205.000 aan subsidies verantwoord. Deze subsidies hebben een incidenteel karakter aangezien ze op projectbasis zijn verstrekt en zijn op een bedrag van €44.000 na reeds goedgekeurd door de subsidieverstrekker.

Lasten

Personele lasten

(x € 1.000)	2022	2021
<i>Lonen en salarissen</i>		
Bruto salarissen	3.442	3.229
Sociale lasten	419	386
Pensioenlasten	530	502
	<u>4.391</u>	<u>4.117</u>
Af: medewerkers specifiek toegerekend aan projecten	2.735-	2.583-
	<u>1.656</u>	<u>1.534</u>
<i>Overige personele lasten</i>		
Externe inhuur	100	41
Overige	0-	37
	<u>100</u>	<u>78</u>
	<u>1.756</u>	<u>1.612</u>

Op 31 december 2022 waren 49 medewerkers (2021: 49 medewerkers) - fulltime en parttime - werkzaam binnen de Stichting.

De pensioenaanspraken van de werknemers zijn verzekerd bij het ABP. De Stichting heeft bij eventuele tekorten in het pensioenfonds geen verplichting tot aanvullende bijdragen anders dan toekomstige premieverhogingen.

De vermindering voor 'medewerkers specifiek toegerekend aan projecten' heeft zowel betrekking op personele lasten van medewerkers die volledig worden ingezet op één specifiek project als op geschreven uren op projecten.

Bestuurdersbezoldiging

De bestuurders ontvangen een salaris voor hun functie van directielid; zij krijgen geen financiële toeslag of compensatie voor de rol van bestuurder. De leden van de Raad van Toezicht vervullen deze functie onbezoldigd.

Afschrijvingslasten

(x € 1.000)	2022	2021
Materiële vaste activa	<u>282</u>	<u>277</u>

Huisvestingslasten

(x € 1.000)	2022	2021
Verzekeringen	13	11
Onderhoud	56	45
Energie en water	39	14
Schoonmaakkosten	120	80
Heffingen	17	16
Beveiligingskosten	<u>12</u>	<u>12</u>
	257	178

Onder de post 'Onderhoud' is de dotatie aan de voorziening groot onderhoud van €12.000 opgenomen (2021: €13.000).

Overige lasten

(x € 1.000)	2022	2021
Automatiseringslasten	99	114
Kantoorlasten	143	135
Administratielasten	29	63
Overige lasten	<u>31</u>	<u>19</u>
	302	331

De administratielasten hebben betrekking op de kosten voor de accountantscontrole, uitbesteding van de salarisadministratie aan de Universiteit van Amsterdam en fiscale adviezen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Voorstel tot resultaatbestemming

Het bestuur wordt voorgesteld het exploitatieresultaat over 2022 van €38.000 (bate) als volgt te bestemmen:

- Ten gunste van de algemene reserve: €86.000;
- Ten laste van de bestemmingsreserve Inhoudelijke ontwikkeling: €48.000;

Dit voorstel is reeds in de balans verwerkt.

's-Gravenhage, 12 juli 2023

Drs. G.C. Grift
Zakelijk directeur en bestuurder

Prof. dr. E. Lijnzaad
Voorzitter Raad van Toezicht

Prof. dr. P.A. Nollkaemper
Lid Raad van Toezicht

Prof. dr. I Giessen
Lid Raad van Toezicht

Drs. G. Reus-Deelder
Lid Raad van Toezicht

Prof. Mr. B. Smulders
Lid Raad van Toezicht

Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting T.M.C. Asser Instituut.

A. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting T.M.C. Asser Instituut te 's-Gravenhage gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit financieel jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting T.M.C. Asser Instituut per 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting T.M.C. Asser Instituut zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het financieel jaarverslag opgenomen andere informatie

Het financieel jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

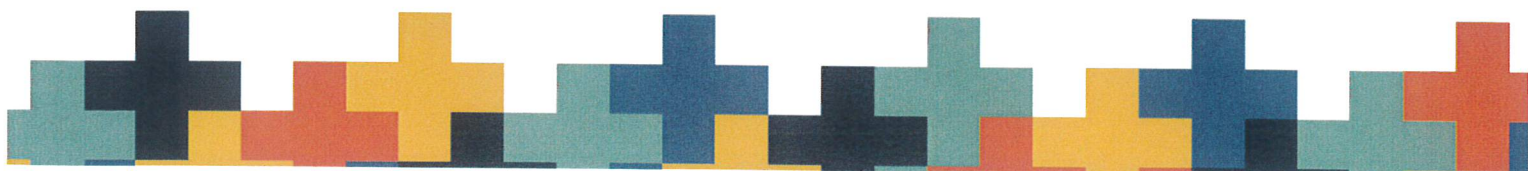
De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- overige gegevens.

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

Oranje Nassaulaan 1
1075 ah Amsterdam
Telefoon 020 571 23 45

E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865



Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de raad van toezicht en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn C1 Kleine organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.



Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht en het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 12 juli 2023

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door:
J.J.M. Huijbregts RA



ASSER
INSTITUTE
Centre for International & European Law



Visiting address

R.J. Schimmelpennincklaan 20-22
2517 JN Den Haag

Postal address

P.O. box 30461
2500 GL Den Haag

T +31 (0)70 342 03 00

E info@asser.nl
www.asser.nl

 [@TMCAsser](https://twitter.com/TMCAsser)